

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Obligația alimentară este datorită în mod cumulativ și simultan sau numai în mod succesiv, de d-l C. Gerța.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unițe*: Ministerul de finanțe cu Primăria comunei Vaslui (Casa de depuneri.— Caracterul ei.— Sume depuse.— Prescripțiune).

Curtea de apel din București, secțiunea III: Societatea pentru exploatarea brevetelor «Cosmovici» cu inginer G. Cosmovici (Mandat.— Mandatari.— Puteri conferite prin acelaș act.— Dacă fiecare mandatari poate lucra separat).

Buletinul publicațiilor judiciare.

Obligația alimentară este datorită în mod cumulativ și simultan sau numai în mod succesiv ?

Curtea de casație, secția II, a avut să se pronunțe de curând într'o chestiune foarte interesantă din punct de vedere doctrinar și în acelaș timp și din punct de vedere practic: aceea de a se ști dacă pensia alimentară, ce decurge din art. 185, 187 și 189 c. civ., este datorită cumulativ și simultan sau numai în mod succesiv. Această jurisprudență a apărut în No. 1 al revistei *Dreptul* din anul curent, cu o notă a d-lui Cesar Parteniu, unul din eminentii tineri juriști. Diferim de părerea d-sale, care este și cea adoptată de Inalta Curte, și socotim că pensia alimentară și în legislația noastră, ca și în cea franceză, nu se poate cere în mod cumulativ dela toți cei ce sunt ținuți dela lege la alimente, ci în mod succesiv.

I.— Chestiunea care se pune în discuție și pe care o vom studia aici, este a se ști dacă obligațiile ce decurg din art. 185, 187 și 189 c. civ., sunt datorite simultan de toți cei ce sunt obligați de lege a le executa, sau sunt datorite treptat, debitorii dintr'un rang inferior fiind ținuți de ele numai în cazul insolvabilității celor dintr'un grad superior și mai apropiat. Sau ca să pre-

cizăm și mai bine, problema juridică care ne interesează este dacă creditorul unei pensiuni de alimente, datorită prin dispozițiunile legii, poate exercita acțiunea pentru realizarea creanței, în mod cumulativ și simultan contra tuturilor celor ce sunt ținuți la plata de alimente, sau în mod treptat, fiecare debitor neputând fi urmărit decât la rândul lui, obligația sa luând naștere numai în cazul când cel de un grad mai apropiat ar fi insolubil.

Obligația alimentară, prevăzută de art. 185 și urm., are de bază noțiunea de comunism și *mai ales un caracter de moralitate*. În dreptul vechiu, în dreptul roman, unde familia jucă primul rol în viață și legăturile private, unde *pater familias* dispunea de toată averea, chiar și cea câștigată de copii, această obligație alimentară, care nu există, și-ar fi putut avea explicația foarte ușor. Când proprietatea, dacă nu eră comună de drept, titularul drepturilor fiind o singură persoană, eră în mâinile unui singur individ. Romanii, cu spiritul lor just, nu ar fi trebuit să lase, ca cei ce au muncit la acumularea ei, să fie privați de beneficiile ei, sau să fie la discreția șefului de familie. Dacă nu în drept, în fapt, însă, membrii unei familii se bucurau de bunuri în comun. Prin crearea peculiuilor, *peculium castrense, peculium quasi-castrense, bona adventicia, bona profecticia*, prin indulcirea moravurilor, și mai ales a suverității traiului și a legăturilor de familie, în ultimii ani ai republicei și la începutul imperiului, lucrurile se schimbă. Raporturile între șeful familiei și a membrilor numai sunt ca până aci, cu caracter unilatéral «et la transformation du rapport unilatéral en une combinaison de droits et de devoirs respectifs se montre plus ouvertement que dant tout le rest, dans le droit reconnu à l'enfant de réclamer des aliments au père» (Girard, pg. 138, ed. IV). Odată

cu creștinismul, religie pătrunsă de multă moralitate, ideea obligațiunei alimentare se estinde și se ajunge la o situație contrară aceleia din vechiul drept roman: că și părintele are drept a cere alimente dela cei ce ar avea o situație materială mai bună. Această obligațiune de alimente, mult lărgită și estinsă și altor rude, trăește în toată epoca dreptului de cutume și cel scris (Vezi Pothier, *Mariage*, VI, 387 urm.), concretinzându-se și mai bine prin legiuri, printre cari cea mai importantă e codul civil (Denizart, v^o *Aliments*, pag. 5, No. 5). Aceasta este o foarte scurtă privire istorică și cu totul generală asupra dreptului de alimente, înainte de a căuta să aprofundăm chestia juridică. Am căutat să insistăm cât de puțin asupra părții istorice, deși tocmai ea explică și motivează suficient teza care ne interesează în rezolvirea problemei noastre de drept; întrucât nu este nici o discuție, ca în trecut, în toată epoca anterioară legislației codului civil, eră de observat o ordine în alegerea aceloră căroră li se putea cere o pensiune alimentară, ordine bazată pe gradul mai apropiat sau depărtat de rudenie, și care rudenie în acele timpuri jucă un rol capital în stabilirea raporturilor familiale, atât morale, cât și materiale (Vezi Pothier, *Mariage*, VI; Denizart, *Aliments*). Să vedem acum care este caracterul și explicațiunea dreptului de a cere alimente, aceasta având foarte strânsă legătura cu felul de a vedeà al nostru.

După cum ziceam mai sus, baza dreptului la creanța de alimente, atât în ordine ascendentă cât și descendentă și colaterală, nu poate să fie alta decât o idee morală și umanitară, care împune aceluia ce se bucură de o stare bună, să procure cele necesare existenței celor din familie și a căror situație precară i-ar pune în imposibilitate de a se hrăni. Dacă adagiul *ubi cmolumentum successionis ibi onus esse debet*, ar explică și ar motivă cauza obligațiunei alimentare, după cum voesc s'o motiveze adversarii tezei noastre, atunci cum se face că soțul, care nu vine la moștenirea celui-lalt soț decât în ultimul grad, în lipsă de descendenți, ascendenți și colaterali pînă la al 12-lea grad, este ținut a da alimente în primul rând? (v. D. Alexandresco, I, p. 722). Aceeași idee morală, care motivează cauza creanței alimentare, ba chiar și explicațiunea cealaltă, care susține că sunt ținuți la alimente cei ce succed la avere, motivează, socotim noi, și faptul că persoanele obligate de lege la alimente nu pot fi ținute decât într'o ordine, stabilindu-se astfel un fel de beneficiu de discuțiune.

Această ordine pornește dela principiul solidarității familiare și are ca bază legătura mai srânsă sau mai puțin strânsă de rudenie și interes. Așă relațiile sunt cu mult mai strânse, și interesele mai comune între soț și soție, de aceea ei cei dintâi își datoresc alimente; mai puțin strânse între părinți și descendenți, când,

prin căsătorie, raporturile de strânsă intimitate se mai răcesc spre a face loc celor de soț și soție, de aceea alimentele sunt datorite de ascendenți și descendenți după soți. Iar în al treilea rînd, cei ce sunt ținuți la alimente, sunt cei cu cari raporturile sunt și mai îndepărtate, euserii. Acesta este sistemul legiuitorului italian, care, în art. 142 c. civ. stabilește o ordine precisă a celor ce datoresc alimente (art. 142 c. civ. it.).

«L'obligation alimentaire incombe en premier lieu au conjoint, en deuxième lieu aux descendants, en troisième lieu aux ascendants, en quatrième lieu au gendre et à la belle fille, en cinquième lieu au beau père et à la belle mère, enfin aux frères et aux soeurs. Entre les descendants, la gradation est déterminée par l'ordre dans lequel ils seraient appelés à la succession légitime dela personne qui a droit aux aliments».

Asemenea, art. 144, 145 c. civ. spaniol; 173 portughez; 326 chil.; 209 mexican; proj. c. german. 1485.

Dealtfel, jurisprudența italiană, în interpretarea textului de mai sus și a principiilor expuse până aci, hotărește că, atunci când acționezi persoanele indicate în linia 2-a și 3-a, trebuie justificat că persoanele ținute înaintea lor sunt în imposibilitate de a achită, acordând astfel debitorilor pensiunei alimentare, după cum spuneam mai sus, un fel de beneficiu de discuțiune (Cas. Florence, 13 Febr. 1888. Vezi *Code civil italien, traduit et annoté par Henri Prudhomme*).

Asemenea, art. 1606 și 1608 din codul civil german stabilesc o ordine. Art. 1606 zice:

«Les descendants sont tenus de l'entretien avant les ascendants. L'obligation d'entretien des descendants se règle d'après l'ordre successoral ab intestat, et la proportion des parts héréditaires. *Entre ascendants, les plus proches sont tenus, avant les plus éloignés, plusieurs ascendants au même degré le sont par égales portions.*

«Toutefois le père est tenu avant la mère; si la mère a l'usufruit du patrimoine de l'enfant, elle est tenue avant le père».

Asemenea și art. 1608:

«Le conjoint de celui qui est dans le besoin est tenu avant les parents de ce dernier».

Nimic mai clar decât cele două texte germane, texte codificate în legislația cea mai perfectă, unde se vede precis intenția legiuitorului de a stabili diferite clase din cei obligați la pensiune. Dealtfel, nici nu ar fi just să fie obligată o rudă, cu mult mai îndepărtată la plata alimentelor datorite, înaintea uneia mai apropiate, tot atât de bogate, pentru simplul motiv că așa a fost bunul plac al creditorului pensiunei, de a-l urmări pe el și nu pe celalt.

Ba, mai mult, în Germania se merge până acolo încât se admite un fel de subrogație în obligații alimentare, în sensul că, după cum spune Saleilles în codul civil german adnotat, sub art. 1607 No. 1.

«Le parent incapable de satisfaire à l'obligation d'entre-

tien est considéré comme n'existant pas. Si, par exemple, un père a deux fils dont l'un ne peut couvrir la part qui lui incombe, tandis que son propre enfant est riche, ce n'est pas l'autre fils, mais le petit fils qui supporte la part du fils incapable» (v. *Code civil allemand, traduit et annoté* par Bufnoir, p. 436, No. 1, sub art. 1607, vol. III).

Acesta este sistemul legiuirii italiene, germane și a tutului nouilor coduri (portughez, spaniol, mexican, etc.), deci a legislațiilor celor mai noi, a celor puse mai în curent cu ideile și transformările sociale, atât pe tărâmul economic, cât și moral. Din el se vede clar că tendința astăzi este de a trece dela un sistem neclar al codului francez, la o situație anume determinată de texte. Tot din ele se mai vede și se mai poate trage și o altă concluzie, că interpretarea unui text, cum sunt în speță articolele citate din codul civil, nu poate să fie făcută decât în sensul tendinței legislațiilor mai moderne și perfecte, atunci când nici un text precis nu se opune.

Să vedem acum care este și sistemul legislației franceze și române, deci să vedem cum răspunde la chestiunea noastră aceste coduri. În nici unul din cele două legislații, nici cea franceză, nici cea română, nu există un text care să hotărască în mod precis ordinea debitorilor în materie de pensiune alimentară.

Faptul însă că în ambele coduri nu se vorbește de persoanele obligate a da alimente într'un singur articol, nu ne face să vedem că intenția legiuitorului a fost de a păstra o ordine indicată de seria articolelor? Și dacă nu se prevede în cod precis o ordine stabilită a celor ce dătesc, trebuie să ne mărginim la o interpretare de text excesivă, o interpretare de biurocrație, a unui text de lege, sau la o explicație justă a împrejurărilor și a ideilor de cari s'a condus legiuitorul? Nu trebuie interpretarea textului să fie cât de largă și să se acomodeze cu transformările vieții de toate zilele? Pornit dela fundamentul obligațiunii alimentare, indicat mai sus de noi, moralitatea solidarității familiare și natura raporturilor și relațiilor de familie, legiuitorul francez și cel român intenționat a vorbit de diferitele categorii de persoane obligate la alimente într'o serie de articole, totdeauna cele posterioare arătând rude de un grad mai depărtat.

Nu putem să vedem cum un membru al familiei mai îndepărtat în rudenie, să fie obligat a da alimente, atunci când altul mai apropiat are posibilitatea de a le acorda tot așa de bine, deși poate într'o măsură mai mică.

Dacă legiuitorul a făcut din obligațiunea alimentară, care la început a fost o simplă obligație naturală, un avantaj venit în ajutorul celui nenorocit, nu putea să i se dea în mână o armă, cu care să lovească în dreapta sau în stânga, după alegerea lui. Eră să dea celui nevoiaș, care de multeori se găsește în suferință din propria lui vină, un premiu, lăsându-i alegerea între mai mulți debitori? Principiile generale de drept ne

spun că obligațiunile se interpretă cu bună credință, și că atunci când este îndoială asupra clauzelor, convențiunile se interpretă în favoarea celui ce se obligă (art. 983 c. civ.).

Or, dacă în obligațiile convenționale, unde părțile se angajează prin propria lor voință, legiuitorul tratează cu multă bunăvoință pe cel ce se obligă, este oare posibil ca într'o obligație ce decurge din lege, debitorul să fie mai sever tratat? Dacă legea nu a prevăzut decât un lucru, elementul esențial al obligației, însăș alimentele, celelalte clauze adiționale ale acelei obligațiuni legale nu trebuiesc întrevăzute de așa manieră ca ele să nu se întoarcă contra debitorului? De ce dar am face o distincție prea severă, ca consecințe, între obligațiile legale și convenționale în detrimentul celor dintâi, când normal este să fie tocmai contrariul?

Această chestiune s'a discutat mult în doctrină și o serie de jurisconșulți și-au arătat părerile în sensul celor expuse de noi mai sus. Astfel, dintre autorii noștri, d-l D. Alexandresco (tom. I, p. 721. ed. 2-a), expunând chestiunea, pe lângă alte argumente de drept, cari îl fac să vadă soluțiunea în mod afirmativ, mai invoacă și faptul că în sistemul contrar se dă naștere la un arbitrar prea larg, care nu poate să fie decât periculos. Dintre autorii străini cităm: A. Colin-Capitant, *Cours élémentaire de droit civil*, vol. I, p. 368; Planiol, I, No. 672, ed. IV; Fuzier-Herman, *Code civil annoté*, Supplément, art. 205, n. 20, n. 84, 85; Aubry et Rau, VI, p. 101; Demolombe, II, n. 32; Laurent, pg. 88; Baudry-Fourcadé, III, n. 2045.

Instanțele au avut asemenea să se pronunțe în această chestiune și vom indica câteva din jurisprudențele străine, cari s'au pronunțat favorabil.

1° Tribunalul civil din Albi, 15 Déc. 1905, decide că diferitele categorii de persoane, cărora legea impune obligația alimentară, nu sunt ținute a o îndeplini toate odată, ci în mod succesiv, unele în lipsa altora. Ținându-se deci socoteala de ordinea în care art. 102 și urm. c. civ. fr. (art. 185 și urm. c. civ. rom.), enumără persoanele îndatorite a presta alimente, această obligațiune apasă: 1° asupra soțului; 2° asupra descendenților; 3° asupra ascendenților; 4° asupra ginerilor și nurorilor.

«Attendu, en outre, qu'il est de doctrine et de jurisprudence que les différentes classes de personnes aux quelles la loi impose l'obligation alimentaire n'en sont pas tennues concurremment mais successivement les unes à défaut des autres; qu'en tenant compte de l'ordre dans lequel les art. 203 et 206 c. civ. énumèrent les personnes tennues de la dette alimentaire, cette obligation pèse en premier lieu sur le conjoint, en second lieu sur les descendants, en troisième lieu sur les ascendants» (*Pand. périod.*, 1906, 2. 143. 144).

2° Curtea de apel din Bruxelles:

«Obligația alimentară nu apasă deodată și în același timp asupra tuturor acelorora cărora le incumbă. Ea fiind succese-

sivă, alimentele se datoresc mai întâiu de rude și apoi de cuseri și afini» (Sirey, 1901. 4. p. 16).

3° Casația franceză (Dalloz, 69. 1. 242):

«Attendu que, c'est vrai que les gendres et les belles filles ne sont tenus de fournir des aliments qu'à défaut de fils et filles de l'ascendant, l'arrêt a fait dans la cause une application exacte de ce principe.... qu'en effet seulement après avoir constaté que les fils et filles de la dame de V. ne peuvent concourir en payement de la pension alimentaire...».

Jurisprudența română s'a declarat însă, în puținele cazuri în cari a avut să se pronunțe, pentru soluțiunea contrară.

În toate cazurile însă, chestiunea de fapt, situația celor ce cereau pensie și a celor ce o datorau, a jucat un rol hotărâtor, așa că, socotim noi, instanțele au avut-o mai degrabă în vedere, lăsând chestia de drept pe plinul al doilea.

A admite, credem noi, soluțiunea contrară, ar însemna să vedem zilnic, în procesele de divorț mai ales, din nenorocire așa de frecvente, femei, cari, deși nu mai au nici un raport cu familia soțului, cerând pensie unui socru cu stare materială înfloritoare, atunci când soțul, cu care s'a căsătorit, și starea materială a căruia a avut-o în vedere când s'a căsătorit, i-ar putea-o servi însă în mod mai puțin larg.

C. GEROTA

Doctor în drept. — Avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 22 Octombrie 1915

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul de finanțe cu Primăria comunei Vaslui

CASA DE DEPUNERI.— CARACTERUL EI.— SUME DEPUSE.— PRESCRIPTIUNE.— ART. 1857 ȘI 1890 C. CIV.

PRESCRIPTIUNE.— CASA DE DEPUNERI.— SUME DEPUSE.— ART. 125 ALIN. II L. CONTAB. PUBLICE.

1° Casa de depuneri și consemnațiuni, fiind o instituțiune de depozit permanent și inviolabil, nu-și poate schimba această calitate de depozitară publică în cea de simplă debitoare și, prin urmare, nu poate invoca prescripția în ce privește sumele depuse.

2° Prescripția prevăzută de art. 125 al. II din legea contabilității publice, este cu totul specială și se aplică numai încasărilor de sume provenite din contribuțiuni și alte venituri ale Statului, iar nu și în privința sumelor depuse la Casa de depuneri.

No. 13. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Ministerul de finanțe, contra deciziunii Curții de apel din București, s. III, No. 154 din 1914, în proces cu primăria comunei Vaslui.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Alex. D. Dobriceanu; d-l avocat C. Marinescu, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Gr. Urlățeanu, pentru intimat, în combateri; d-l procuror general Sc. Popescu, în concluziuni, pentru respingerea recursului.

Curtea, deliberând,

Având în vedere decizia adusă în recurs, din care se constată că primăria comunei Vaslui a depus la Casa de depuneri, pe contul său, în anul 1872, sub recipisa No. 54961, suma de 4261 lei, 32 bani, reprezentând zecimi comunale; că, această sumă, împreună cu dobânda ei, de 4334 lei, 32 bani, a fost încasată de Ministerul de finanțe, prin ordonanța No. 14132 din 30 Iulie 1906, crezându-se în drept a o încasa în virtutea legii din 4 Februarie 1883; că, în anul 1912, primarul comunei Vaslui, a cerut Cassei de depuneri, prin adresa No. 1022, restituirea depozitului, cu dobânzile cuvenite, la care cererea Casa de depuneri a răspuns că menționata sumă a fost încasată, încă din anul 1906, de Ministerul de finanțe; că, primăria comunei Vaslui s'a adresat atunci direct Ministerului de finanțe pentru a-i restitui suma încasată, însă Ministerul a refuzat restituirea, pe motiv că acea sumă a fost bine încasată pe baza legii din 4 Februarie 1883; că, în urma acestui refuz, primăria a întentat acțiune Ministerului, pentru a-i restitui suma de 8.595 lei, 64 bani, pentru motivul că ea a fost încasată fără nici un drept, de oarece legea din 4 Februarie 1883 dă drept Statului de a încasa sumele depuse la Casa de depuneri pe numele său, nu însă și sumele aparținând altor autorități; că, atât tribunalul Ilfov, sect. III, prin sentința cu No. 148 din 1914, cât și Curtea de apel din București, sect. III, prin decizia No. 154 din 1914, adusă în recurs, a admis acțiunea primăriei comunei Vaslui și a obligat pe Ministerul de finanțe ca să-i plătească suma de 8.595 lei, 64 bani, cu procente legale dela 30 Iulie 1906, data încasării, și până la achitare; că, Ministerul făcând recurs în contra menționatei deciziuni a Curții de apel, această Inaltă Curte, sect. I, în urma a două divergințe de opiniuni, a trimis procesul în cercetarea secțiunilor-unite, potrivit art. 20 din legea sa organică;

Având în vedere că Ministerul de finanțe s'a opus la restituirea sumei pretinsă de primăria comunei Vaslui pe trei motive, din care numai două au fost aduse în discuțiunea acestei Inalte Curți, prin mijloacele de casare formulate.

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 1890 c. civ., greșită aplicare a art. 1857 c. civ. și exces de putere, întrucât Ministerul invocând prescripția de 30 ani, Curtea a respins acest mijloc de apărare, pe cuvânt că contractul de depozit prezintă un caracter de precaritate bine cunoscut, care împiedică prescripțiunea în mâna celor ce au primit depozitul. Tribunalul și Curtea n'a

ținut socoteală că, în speță, nu se aflau în fața unui depozit de lucruri certe, ci în fața unui depozit de numerariu; că, depozitul de numerariu, așa cum se face la Casa de depuneri și la toți bancherii, nu este altceva decât un împrumut făcut Casei, căci Casa întrebuințează banii și servește împrumutătorului dobânzi; în asemenea împrejurări, nu mai putea fi vorba decât de o creanță și o datorie, creanță care se perde, după cum și datoria se stinge prin prescripția de 30 ani. Deci, dar, nu putea fi vorba de precaritate, sau mai bine zis nu precaritatea, în asemenea caz, ar fi putut împiedeca prescripția să se îplinească. Titlul precar numai atunci posesorul nu și-l poate schimba, când este vorba de o posesiune pentru altul al unui lucru determinat, cert, pe care trebuie să-l restituie; în materie de numerar, în felul cum îl primește Casa de depuneri, numai de posesiune pentru altul nu poate fi vorba, ci de restituirea unei sume primite cu împrumut.

Având în vedere că, prin acest motiv, recurentul pretinde că acțiunea primăriei este prescrisă după dreptul comun, fiindcă au trecut 30 ani dela depunerea la Casa de depuneri a sumei reclamante, fără ca primăria să fi cerut restituirea ei;

Considerând că, se învederează din însăși denumirea ei de «Casă de Depuneri», precum și din întreaga economie a legii sale organice, că legiuitorul, înființând Casa de depuneri și consemnațiuni, a înțeles să creeze o instituțiune de depozit permanent și inviolabil, sub paza credinței publice;

Considerând că, acesta fiind scopul înființării Casei de depuneri, este inadmisibil a se presupune că atunci când, prin chiar legea ei organică, a autorizat-o să întrebuințeze sumele, ce-i sunt depuse, și a restitui depunătorilor numai echivalentul lor, prin aceasta legiuitorul să fi înțeles să se depărteze dela scopul ce l-a călăuzit la înființarea acestei instituțiuni, schimbându-i, în ce privește sumele depuse, calitatea de depozitară publică în aceea de simplă debitoare;

Considerând că, autorizarea dată Casei de depuneri, de-a întrebuința sumele ce-i sunt depuse, își găsește explicația firească în interesul ce eră ca, prin depuneri să nu se scoată din circulațiune sume ce cu timpul aveau să se ridice la milioane, și ca această instituțiune de interes general să nu devie astfel o piedică simptoare la dezvoltarea economică a țării;

Considerând că, Casa de depuneri trebuie a fi asimilată unui depozitar ordinar, căruia nu-i este îngăduit să invoace prescripția, mai rezultă și din aceea că această instituțiune fiind un depozitar forțat, impus de legiuitor, ar fi contrar oricărei noțiuni de dreptate, dacă i-s'ar recunoaște dreptul la prescripție asupra sumelor depuse;

Că, așa, fiind, acest prim motiv de casare urmează să fie respins ca nefondat.

Asupra motivului II de casare:

«Omisiune esențială, nemotivare, violarea art. 125 al. II din legea contabilității publice. Statul a mai invocat o prescripție mai scurtă, prevăzută în această a sa lege specială.

Curtea însă pretinde că legea contabilității publice, prin articolul invocat, nu se ocupă decât de creanțele prevăzute în buget și neachitate. Or, dacă în alin. I al art. 25, legea se ocupă de creanțele prevăzute în buget și neachitate, în alin. II vorbește însă de sumele rău incasate sau percepute, ceea ce este cu totul alta. Statul invocase acest al doilea alineat, iar Curtea l-a lăsat cu totul deoparte, fără să motiveze de ce el în speță nu-și avea aplicațiune».

Considerând că, asupra mijlocului de apărare în contra acțiunii primăriei, invocat de Ministerul de finanțe la instanța de fond, care face obiectul acestui al doilea motiv de casare, Curtea de apel și-a însușit motivele din sentința primei instanțe; că, prin urmare, trebuie cercetată hotărârea primei instanțe, pentru a se constata întru cât este întemeiat acest al doilea motiv de casare;

Considerând că prima instanță, motivând în sentința sa, pentru a respinge acest mijloc de apărare al Ministerului, că este inaplicabilă în speță prescripția din art. 125 din legea asupra contabilității publice a Statului, deoarece această prescripție privește cazurile speciale prevăzute în acel articol, prin aceasta chiar instanța de fond a motivat și pentru ce a respins prescripția invocată de Minister pe temeiul alin II al citatului art. 125;

Că, totuș, presupunând că tribunalul și deci și Curtea de apel, care și-a însușit motivele din hotărârea primei instanțe, a omis să se pronunțe asupra prescripției care face obiectul acestui al doilea motiv de casare, încă această omisiune nu este de natură să producă casarea deciziei adusă în recurs, întrucât omisiunea nu este esențială, deoarece din textul alin. II de sub citatul art. 125, rezultă că prescripția în el prevăzută se aplică încasărilor de sume provenite din contribuțiuni și alte venituri ale Statului, cazuri cu totul speciale și în afară de speța dedusă în judecată și rezolvată prin decizia instanței de fond.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 5 Noembrie 1915

Președinta d-lui N. N. Săulescu, consilier

Societatea pentru exploatarea brevetelor «Cosmovici»
cu inginer G. Cosmovici

MANDAT.— MANDATARI.— PUTERI CONFERITE PRIN ACELAȘ ACT.— DACĂ FIECARE MANDATAR POATE LUCRĂ SEPARAT.— INTERPRETAREA VOINȚII MANDANTULUI.—ART. 1543, 1041 ȘI 977 C. CIV.

MANDAT.— PUTERI CONFERITE LA MAI MULȚI MANDATARI.— INTERPRETARE.— ART. 1532 C. CIV.

1° În lipsa unei dispozițiuni în codul nostru, cu privire la chestiunea de a se ști dacă mandatarul care ar lucra singur depășește sau nu limitele mandatului dat prin acelaș act la mai mulți

mandatari și dacă, față de cei de al treilea, unul singur poate lucra în mod valabil, astfel ca mandantul să fie ținut de actele acestui mandatar, sau dacă cei de al treilea ar putea invoca cu succes că mandatul fiind dat la mai mulți, unul singur dintre mandatari nu ar putea contracta valabil pentru mandant, această chestiune trebuie a fi rezolvată, ținând seamă de natura însăși a contractului de mandat și de principiile generale de interpretare a convențiilor, pentru a deduce voința părților și a da actului înțelesul în care poate produce efectele cele mai favorabile pentru mandant, întrucât, prin natura însăși a acestui contract, mandatarul lucrează în interesul mandantului.

2° Ținând seamă de natura contractului de mandat și de regulile de interpretare a convențiilor, puterile generale conferite prin același act la mai mulți mandatari, nu pot fi interpretate decât în sensul că pentru actele de dispozițiune, precum sunt: facerea unei transacțiuni, dezistarea dela o acțiune intentată, consimțirea unei subrogațiuni, etc., mandantul și-a pus încrederea în colaborarea împreună a mandatarilor ce și-a ales; iar pentru actele care nu au decât un caracter de conservare și de îndrumare pentru a ajunge la soluția procesului, precum sunt: facerea opozițiunii, apelului sau recursului în termenul prescris de lege, a înțeles să abiliteze în parte pe fiecare mandatar a lucra separat, fiindcă numai astfel interesele sale sunt mai bine apărate și numai o astfel de interpretare este compatibilă cu voința presumată a mandantului.

Respins incidentul de inadmisibilitatea opozițiunii făcută de Societatea pentru exploatarea brevetelor «Cosmovici», contra deciziunii acestei Curți, secția III, No. 12 din 1914, în proces cu inginer G. Cosmovici.

S'au ascultat: d-nii avocați Al. și Em. Ottulescu, în susținerea incidentului; d-nii avocați N. Titulescu și Em. Pantazi, în combateri.

Curtea,

Asupra incidentului de nulitate a opozițiunii făcută contra deciziunii acestei Curți cu No. 12 din 28 Ianuarie 1914, opozițiune introdusă de către Societatea pentru exploatarea de brevete «Cosmovici», prin procurator avocatul I. Silberman;

Având în vedere că, de către inginerul Cosmovici, prin împuterniciții săi d-nii avocați Alexandru și Emil Ottulescu, s'a susținut că opozițiunea societății, contra deciziunii acestei Curți cu No. 12 din 1914, ar fi nulă, de oarece este semnată de unul singur dintre mandatarii acelei societăți, și anume de d-l Silberman,

pe când mandatul, în puterea căruia a lucrat, nu era dat d-sale exclusiv, dar și d-lui avocat N. Titulescu, pentru ca împreună să reprezinte și să apere interesele acelei societăți în justiție;

Având în vedere că, de către apărătorii d-lui inginer Cosmovici, se susține, în drept, că un mandat dat la două sau mai multe persoane deodată fără specificare dacă fiecare în parte ar avea aceleași puteri, nu poate fi exercitat decât de toți mandatarii împreună, și că, prin urmare, în lipsa unei asemenea specificări, acel ce lucrează singur îndeplinește un act ce trece peste limitele puterilor conferite; că, aceasta este teoria adoptată de codul nostru civil, teorie care ar rezulta din grija pe care o are legiuitorul de a semnală excepțiunile la acest principiu, așa precum a făcut-o în art. 918, unde se arată că, atunci când sunt mai mulți executori testamentari, ei pot lucra separat; apoi, prin art. 1515 și 1516, în materie de societate, unde se prevede expres că administratorii unei societăți pot lucra unul pentru altul, excepțiune bazată pe prezumția legală că, formând societatea, tovarășii și-au dat mandat reciproc de a lucra, fiind toți deopotrivă interesați la bunul mers al tovarășiei; și, în fine, prin art. 389 c. com., care, pentru necesitățile comerțului și în vederea urgentă în tratarea afacerilor, a derogat dela principiul codului civil și a admis că fiecare mandatar poate lucra separat, afară dacă s'a arătat în mod special că trebuie să lucreze toți împreună; că, în specie, nefiind vorba de tratarea vreunei afaceri comerciale, dar de o reprezentare în justiție, trebuie aplicate regulile dreptului civil; că, dacă, în Franța și în Belgia, chestiunea aceasta a mandatului dat mai multor persoane deodată suferă discuțiune, în legiuirea noastră nu poate fi rezolvită decât în sensul mai sus arătat, de oarece atât în condica Caragea, prin art. 14, capitolul III, se dispunea că «atunci când, din doi sau mai mulți vechili de o seamă rânduiți la aceeași pricină, unul sau mai mulți vor lucra fără ceilalți, stăpânul este volnic, de se păgubește, să-și ceară dela toți paguba», iar condica Calimach, la art. 1359, în termeni mult mai clari, stabilește aceeași orânduire;

Că, dar, aceasta fiind tradițiunea și întrucât codul civil nu a derogat prin nici o dispozițiune la această veche regulă, ea a rămas în vigoare și astăzi;

Că, dealtminte, jurisprudența Inaltei Curți de casație ar fi tot în sensul susținerilor de mai sus; că,

în fine, nu este loc a ne opri la argumentul că voința mandanților trebuie interpretată în raport cu legea statutului lor personal, de oarece este aproape unanim admis în dreptul internațional, că contractele acestea sunt guvernate de legea locului unde s'au format și, în specie, contractul de mandat nu s'a perfectat decât prin acceptarea lui de către d-nii avocați Titulescu și Silberman, care desigur că a avut loc acî în București;

Având în vedere că, Societatea, prin avocatul său, susține că incidentul de nulitate a opozițiunii este nefundat, mai întîi în drept, de oarece faptul de a fi făcut opozițiune este un act de conservare a drepturilor Societății, iar nici de cum un act de dispozițiune, și că, atunci cînd cineva își constituie mai mulți mandatar, scopul evident urmărit de mandant este de a-și asigura mai temeinic apărarea drepturilor; că, deosebit de aceasta, comunicarea prin Ministerul de afaceri străine a copiei de hotărîre este neregulat făcută, de oarece se vorbește de un act judiciar comunicat, fără a se arăta anume că este copie după sentința apelată și, prin urmare, mandatarii societății, amîndoi de față, sunt încă în termen de a face opozițiune sau de a ratifica pe cea existentă; că, d-l Silberman ar fi fost în fine acceptat ca putînd lucra separat de către însuș adversari și că, în orice caz, dînsul a avut în momentul opozițiunii introdusă, o procură de substituie din partea d-lui Titulescu;

Având în vedere că, dintre textele codului nostru privitoare la mandat, unul singur, art. 1543, prevede ipoteza unui mandat prin acelaș act la mai mulți mandatori deodată, și atunci legiuitorul ne spune numai atît, că nu există solidaritate între dînsii în răspunderea pe care o au față de mandant, relativ la modul de îndeplinire a însărcinării primită de ei: că, însă, legea nu se explică în nici un fel asupra chestiunii de a ști dacă, în asemenea ipoteză, mandatarul care ar lucra singur, depășește sau nu limitele mandatului dat astfel la mai mulți deodată, cu alte cuvinte, dacă, față de cei dealtreilea, unul singur poate lucra în mod valabil, astfel ca mandantul să fie ținut de actele acestui mandatar, sau dacă cei dealtreilea ar putea invoca cu succes că mandatul a fost dat la mai mulți și că, prin urmare, unul singur dintre mandatar nu putea contracta valabil pentru mandant;

Considerînd că, față de tăcerea codului asupra acestei chestiuni, nu se poate trage nici o indicațiune din cuprinsul art. 1543 asupra intențiunii legiuitorului de a

stabilii vreo regulă în această privință, de oarece articolul citat nu face decât să repete și să aplice principiul înscris în art. 1041, adică, că solidaritatea nu se prezumă, dar că trebuie să decurgă, fie dintr'un text expres de lege, fie dintr'o convențiune expresă; că, dar, odată această constatare făcută, deslegarea problemei juridice ce se pune trebuie căutată în cercetarea naturii însăș a contractului de mandat și în principiile generale asupra interpretării convențiunilor;

Având în vedere că, de asemenea, se invocă în zadar tradițiunea ce ar rezultă din legiuirea Caragea, susținîndu-se că, în această materie, ea ar fi rămas în vigoare în lipsa vreunei dispozițiuni contrare a codului nostru, de oarece art. 14 dela cap. III al acelei legiuiri, nu face decât să reproducă o dispoziție din vechiul drept roman după care mandatarii sunt solidar răspunzători pentru paguba cauzată atunci «cînd unul sau mai mulți vechili au lucrat fără ceilalți», fără însă a deslega întru nimic chestiunea ce ne preocupă; că, din potrivă, s'ar părea că, după acea legiuire, fiecare mandatar putea lucra separat pentru mandant, întrucît numai dacă actul astfel format avea putere, putea să rezulte o pagubă pe care mandantul avea însă dreptul să o ceară solidar dela toți;

Că, în ce privește codul Calimach, deși, după cuprinsul art. 1539, mandatul dat la mai mulți trebuie îndeplinit de toți împreună, pentru ca actul să aibă putere, însă cum această legiuire nu a fost aplicată decât în Moldova, ea nu poate fi invocată ca tradițiune pentru Țara Românească;

Având în vedere că, în regulă generală, contractul de mandat se formează în interesul exclusiv al mandantului, care conferează puterile sale unei alte persoane, pentru a lucra spre cel mai bun folos al său; că, acelaș scop îl urmărește de sigur în mod și mai stăruitor atunci cînd desemnează mai mulți mandatar deodată, prin unul și acelaș act; că, în lipsa unei dispozițiuni care să lămurească anume dacă puteri depline au fost conferite și fiecărui mandatar lucrînd în parte, trebuie a se recurge la principiile generale în materie de interpretare a convențiunilor, adică de a se cerceta care a putut fi voința părților, pentru a se da actului înțelesul în care poate produce efectele cele mai favorabile pentru mandant, întrucît, precum mai sus s'a spus, prin natura însăș a acestui contract, mandatarul lucrează în interesul mandantului;

Având în vedere că, în specie, procura dată d-lor avocați Titulescu și Silberman este concepută în termeni generali, cu cele mai întinse puteri de a apăra în justiție toate drepturile societății; că, printre aceste puteri, sunt unele de simplă conservare a drepturilor societății, iar altele sunt de adevărată dispozițiune, astfel este netăgăduit că împuternicirea de a face tranzacțiune, de a se dezista dela o acțiune intentată, de a consimți o subrugațiune, etc., sunt acte de adevărată dispozițiune și că, desigur, nu a stat în intențiunea societății de a conferi d-lui Silberman singur asemenea puteri, dat fiind că acest avocat este încă începător în cariera sa, oricât de talentat ar fi, și că, pentru asemenea acte, societatea și-a pus încrederea mai cu seamă în experiența și renumele celui alt jurisconsult, d-l N. Titulescu;

Că, din contră, printre numeroasele acte ce comportă conducerea unui proces, sunt multe care nu au decât caracterul de conservare și îndrumare pentru a ajunge la soluțiunea procesului, precum sunt: facerea opozițiunii, apelului sau recursului în termenul prescripționat de lege; că, d-l avocat Silberman, fiind secretarul jurisconsultului N. Titulescu, și acestuia fiindu-i încredințată mai ales pledarea proceselor, este evident că alegerea ca mandatar și a celui dintâi, s'a făcut în vederea sârghinței pe care o depun tinerii avocați pentru a îndeplini dânsii actele de conservare a drepturilor la a căror decădere sunt expuse părțile prin nepăzirea termenelor utile; că, faptul de a introduce o opozițiune, constituie fără îndoială posibilă un simplu act de conservare a dreptului societății, care dă acesteia posibilitatea de a se apăra contra pretențiunilor adversarului, act care nu reclamă colaborarea celor doi mandatar deodată, de oarece în nici un caz efectul acestei dispozițiuni nu ar fi putut schimba în mai rău situațiunea juridică a mandantului, având, din contră, sortii ca, prin prezentarea mijloacelor sale de apărare, să se spulbere efectele deciziunii atacate, sau să micșoreze condamnățiunea pronunțată fără expunerea acestei apărări;

Că, dar, procura, în puterea căreia avocatul Silberman a introdus singur opozițiunea, nu primește, prin natura ei, altă interpretare decât aceea că, pentru aceste acte de simplă îndrumare a procesului, precum: primirea citațiunilor, comunicarea de termene în ședință, etc., sau de simplă conservare a drepturilor, societatea

a înțeles să abilitaze pe fiecare în parte a lucră singur, fiindcă numai astfel interesele ei sunt mai bine apărate, și numai o astfel de interpretare este compatibilă cu voința presupusă a mandantului, care, când a conferit acest mandat, nu a avut alt gând, decât ca interesele sale să fie cât mai vigilente și puternic ocrotite, fie prin colaborarea celor doi mandatar, fie prin lucrarea lor separată, după natura actului de îndeplinit, așa precum mai sus s'a expus;

Considerând dar, că aceasta fiind interpretarea pe care o comportă procura în puterea căreia Silberman a lucrat, fără a mai examina motivele invocate de societate, cu privire la nulitatea comunicării deciziunii atacată, incidentul ridicat de inginerul Cosmovici pentru anularea opozițiunii introduse de societate, prin procuratorul său Silberman, cătă a fi respins ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge incidentul.

Semnați: N. N. Săulescu, Em. Miclescu, Al. Juca.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Tribunalul Ilfov, secțiia II comercială

1916 Februarie 22. — No. 1734.

Având în vedere petițiia înregistrată la No. 2585 din 1916, prin care S. Penhas, cere a se îndeplini formalitățile prescripționate de art. 355 cod. com., cu privire la o cambie ce a pierdut-o, cambie în valoare de 800 lei, cu scadența la 10 Februarie 1916, semnată de d-l R. Zăgănescu, din str. General Haralamb, No. 23, și girată de d-l architect I. D. Berendey, din calea Victoriei No. 258;

Având în vedere că, potrivit art. 355 cod. com., proprietarul unei cambii pierdute sau sustrasă, poate cere anularea ei la tribunalul locului plăței, dacă va dovedi atât proprietatea ei, cât și pierderea;

Având în vedere că, astăzi debitorul a dovedit în fața noastră proprietatea cambiei ce pretinde că a pierdut-o, cât și pierderea ei cu *Monitorul Oficial* No. 241 din 1916;

Că, dar, urmează a se da ordonanța prescripționată de suscitatal text de lege.

Pentru aceste motive,

Noi, președintele tribunalului comercial Ilfov, secțiia II, ordonăm ca oricine posedă o cambie, în valoare de 800 lei, cu scadența la 10 Februarie 1916, semnată de d-l R. Zăgănescu, din București, str. General Haralamb No. 23, și girată de d-l architect I. D. Berendey, din București, calea Victoriei, No. 258, s'o prezinte până în termen de 40 zile dela publicarea acestei ordonanțe, la grefa tribunalului comercial Ilfov, secțiia II, înștiințând că, în lipsă de înfățișare, ea se va declara nulă și fără țârie față cu posesorul ei.

Această ordonanță se va afișa și se va publica în *Monitorul Oficial*, ziarul *Dreptul* și *Naționalul*.

Președinte, **T. Magheru.**

Grefier, *V. N. Ionescu.*